

บทที่ 4

สรุปผลการดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการประตุน้ำท่าทางงาม จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบ และพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1. สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โครงการประตุน้ำท่าทางงาม จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2566 โดยดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ กรมชลประทานดำเนินการ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาต้นไม้ และสนามหญ้า รวมถึงภูมิทัศน์โดยรอบ ให้มีความสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย

ทรัพยากรดิน กรมชลประทานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการแผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน โดยในปี 2567 จัดกิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งมีการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝก วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ถังหมักกากน้ำตาล วัสดุหมัก และพืชสมุนไพร ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 30 ราย นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์และสาธิตการไถกลบตอซัง หลังจากการเก็บเกี่ยวเพื่อลดการเผา และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

ตะกอน ปัจจุบันโครงการชลประทานพิษณุโลกร่วมกับสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 วางแผนการบริหารจัดการน้ำของประตุน้ำท่าทางงาม โดยการควบคุมระดับการยกบานให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำในลำน้ำ และความต้องการใช้น้ำของเกษตรกรทั้งด้านเหนือน้ำและด้านท้ายน้ำ โดยคำนึงถึงความเร็วของกระแสน้ำ เพื่อลดปัญหาการกัดเซาะริมตลิ่ง พร้อมทั้งมีการดำเนินการสำรวจตะกอนแขวนลอยในแม่น้ำยมบริเวณด้านเหนือน้ำ และท้ายน้ำของโครงการ มาประกอบการพิจารณากำหนดแผนการขุดลอกตะกอนทรายหน้าประตูระบายน้ำ เพื่อเป็นการปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำ และโครงการเริ่มบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝนปีงบประมาณ 2566 อีกทั้ง กรมชลประทานมีการติดตามตะกอนอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีการสะสมจำนวนมากจะดำเนินการขุดลอกตะกอนต่อไป

การชะล้างพังทลายของดิน กรมชลประทานดำเนินการ จัดพนักงานดูแลรักษาต้นไม้ รวมถึงหญ้า และหญ้าแฝกที่ปลูกบริเวณพื้นที่ลาดชัน เพื่อช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน อีกทั้ง ร่วมกับการพัฒนาที่ดิน ดำเนินการแผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน และดูแลสภาพภูมิทัศน์ โดยรอบบริเวณห้วยงานให้สวยงามอยู่เสมอ ซึ่งในปี 2567 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีการสาธิตการไถกลบตอซังหลังการเก็บเกี่ยว อีกทั้งสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกป้องกันการชะล้างพังทลาย

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน จากข้อมูลการสำรวจปริมาณน้ำท่ารายเดือนของสถานี Y.50 (ด้านเหนือน้ำ) และสถานี Y.16 (ด้านท้ายน้ำ) ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง พบว่า เดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง เมษายน 2567 ทางด้านท้ายน้ำมีปริมาณน้ำมากกว่าเหนือน้ำ ทั้งนี้ ในปี 2568 สำนักงานชลประทาน

ที่ 3 จะมีการติดตั้งเครื่องมือในการตรวจวัดปริมาณน้ำด้านเหนือและด้านท้าย และบริเวณประตูระบายน้ำ เพื่อเป็นข้อมูลในการรายงานสถานการณ์การระบายน้ำ

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในการส่งเสริมส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้สารชีวภัณฑ์ในนาข้าว และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้การใช้สารเคมีทางการเกษตร อีกทั้งมีการจัดทำคู่มือเกษตรกรปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร แจกให้แก่ประชาชนทั่วไปที่ตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดและประชาชนที่สนใจในพื้นที่โครงการ อีกทั้งจะดำเนินการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั้ง 5 ตำบล ในการเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมการบริหารจัดการน้ำเสียและการจัดการขยะ นอกเหนือจากนี้ในการบริการจัดการน้ำ และ มีการระบายน้ำลงสู่ทางท้ายน้ำ เพื่อรักษาสภาพลำนน้ำ และระบบนิเวศให้คงเดิมเหมือนก่อนมีโครงการ

คุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการแผนการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร โดยในปี 2567 มีกิจกรรมการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยในปริมาณที่จำเป็น และสอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน รวมถึงความต้องการของพืช อีกทั้ง ยังมีการส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อลดการเกิดมลพิษในดิน และแหล่งน้ำใต้ดิน

พื้นที่ชุ่มน้ำ จากข้อมูลการสำรวจปริมาณน้ำท่ารายเดือนของสถานี Y.50 (ด้านเหนือ) และสถานี Y.16 (ด้านท้ายน้ำ) ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง พบว่า เดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง เมษายน 2567 ทางด้านท้ายน้ำมีปริมาณน้ำมากกว่าเหนือน้ำ ทั้งนี้ ในปี 2568 สำนักงานชลประทานที่ 3 จะมีการติดตั้งเครื่องมือในการตรวจวัดปริมาณน้ำด้านเหนือและด้านท้าย และบริเวณประตูระบายน้ำ เพื่อเป็นข้อมูลในการรายงานสถานการณ์การระบายน้ำ

4.1.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

ป่าไม้ กรมชลประทานดำเนินการปลูกต้นหมากเม่า ซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีผลในพื้นที่บริเวณโดยรอบโครงการ เพื่อเป็นร่มเงา และเป็นแหล่งอาหารให้แก่นกที่อาศัยอยู่บริเวณโครงการ อีกทั้งจากการลงพื้นที่ติดตามการปฏิบัติตามมาตรการฯ ในเดือนมิถุนายน 2567 พบว่า บริเวณพื้นที่โครงการยังคงมีกิจกรรม และการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ชุมชน เช่นเดิมกับในช่วงระยะก่อสร้าง นอกจากนี้ในปี 2568 จะดำเนินการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสอบถามข้อกำหนดการใช้ที่ดินบริเวณโดยรอบแหล่งน้ำ

สัตว์ป่า กรมชลประทานดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ห้วยงาน โดยการปลูกต้นไม้ที่มีผล เช่น หมากเม่า และปลูกหญ้าในบริเวณโดยรอบโครงการ พร้อมทั้งมีการจัดเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่โครงการ เพื่อคอยดูแลพื้นที่ และสอดส่องผู้ที่เข้ามายังโครงการไม่ให้กระทำอันตรายต่อสัตว์ป่า ซึ่งจากการลงพื้นที่ติดตามการปฏิบัติตามมาตรการฯ ในเดือนมิถุนายน 2567 ยังคงพบนกยาง ที่อาศัยอยู่บริเวณลำน้ำเดิม นอกจากนี้ได้มีการลงพื้นที่สำรวจสถานที่บริเวณโครงการ เพื่อพิจารณาหาตำแหน่งที่เหมาะสมในการติดตั้งสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสัตว์ป่าที่พบบริเวณโครงการ โดยเฉพาะกลุ่มนกที่สำรวจพบในการศึกษา EIA ซึ่งจะดำเนินการในปี 2568

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานร่วมกับกรมประมงดำเนินการภายใต้แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมง โดยในปี 2567 มีการจัดทำประชาคมร่วมกับชุมชนในการกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำบริเวณเหนือและท้ายประตูระบายน้ำ พร้อมทั้งมีการให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนด

พื้นที่อนุรักษ์แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ แต่งตั้งคณะกรรมการ และจัดตั้งกฎระเบียบ และลงมติกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ เหนือประตูระบายน้ำ 500 เมตร และท้ายประตูระบายน้ำ 300 เมตร มีการดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งเป็นพันธุ์ปลาที่พบในแม่น้ำยมลงแม่น้ำยมบริเวณประตูระบายน้ำท่านางงาม โดยครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2567 ปล่อยปลาตะเพียนขาว ขนาด 3-5 ซม. จำนวน 100,000 ตัว ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2567 ปล่อยปลาตะเพียนขาว ขนาด 3-5 ซม. จำนวน 500,000 ตัว อายุ 1-2 วัน จำนวน 5,000,000 ตัว ปลาสวายขนาด 5-7 ซม. จำนวน 13,000 ตัว และขนาด 3-5 ซม. จำนวน 2,000 ตัว อีกทั้ง กรมชลประทาน ประสานงานกับสำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการควบคุมกิจกรรมประมง ในปี 2568 ภายใต้ แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมง และดำเนินการติดตั้งทุ่นดักวัชพืชบริเวณพื้นที่ด้าน เหนือน้ำของประตูระบายน้ำเพื่อลดปัญหาวัชพืชและขยะไม่ให้เข้าไปกีดขวาง อุดตัน อันจะเป็นอุปสรรคต่อการเปิด- ปิด ประตูระบายน้ำ อีกทั้งเพื่อให้สามารถนำไปกำจัดได้ง่ายขึ้น

4.1.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ร่วมกับ โครงการชลประทาน พิษณุโลก ในปี 2567 วางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำ และความต้องการใช้น้ำ ในปี 2567 โครงการชลประทานพิษณุโลก ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ (กลุ่มพื้นฐาน) และมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งสิ้น 20 ราย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2567

เกษตรกรรมและปศุสัตว์ กรมชลประทานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการแผนการ พัฒนาและส่งเสริมการเกษตร โดยในปี 2567 จัดทำแปลงเรียนรู้เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน จำนวน 30 แปลง แปลงละ 4 ไร่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต โดย การผลิตเมล็ดพันธุ์พืช และผลิตปุ๋ยเกล็ดใช้เอง พบว่า เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตจากเดิมเฉลี่ย 497 บาท/ไร่ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว และฝึกปฏิบัติการผสมปุ๋ย ธาตุอาหารรองใช้ในข้าว และมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้เกษตรกร และ จัดทำแปลงเรียนรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าระบบการผลิตข้าว GAP แบบ กลุ่ม ซึ่งจะสร้างต้นแบบและสร้างทัศนคติที่ดีในการผลิตพืชให้มีปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และสร้างความ ยั่งยืนในอาชีพต่อไป จากการดำเนินการตั้งแต่ปี 2565 – ปัจจุบัน มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ดี ชนิดไม่ไวแสงที่มีอายุสั้น 90 วัน ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่นิยมปลูก คือ ข้าวหอมมะลิ 105, กข 79, พิษณุโลก 2, พิษณุโลก 80, กข 85 และกข 49 รวมทั้งมีการปรับปรุงคุณภาพดิน ส่งเสริมการการปรับปรุงบำรุงดินและวิทยาการ หลังการเก็บเกี่ยวโดยการ ไกล่กลบตอซัง และลดการเผาในพื้นที่การเกษตร และมีการการตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อลด ต้นทุนการใส่ปุ๋ย

การใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก ดำเนินการแผนการบริหารการใช้น้ำและองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยในปี 2567 มีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐาน ซึ่งจะประกอบไปด้วย หัวหน้ากลุ่มพื้นฐาน ผู้ช่วย หัวหน้ากลุ่มพื้นฐาน และสมาชิกผู้ใช้น้ำ รวมทั้งสิ้น 20 ราย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 โดยในปี 2568 หลังจาก มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเรียบร้อยแล้ว ประธานกลุ่มการใช้น้ำ จะดำเนินการรวบรวมความต้องการใช้น้ำของสมาชิก ผู้ใช้น้ำ เพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานพิษณุโลกทราบ และนำไปพิจารณาวางแผนการส่งน้ำให้สอดคล้อง กับปริมาณน้ำต้นทุนและความต้องการใช้น้ำต่อไป

การบริหารการใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก กรมชลประทานมีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ชลประทาน กลุ่มพื้นฐาน จะมีการกำหนดข้อบังคับกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อเป็นระเบียบให้แก่สมาชิกผู้ใช้น้ำได้ปฏิบัติตาม ซึ่งภายหลังจากการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐาน และมีการแจ้งความต้องการใช้น้ำของสมาชิก

ผู้ใช้น้ำให้เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานพิษณุโลกทราบ ทางโครงการชลประทานพิษณุโลกจะพิจารณาวางแผนการส่งน้ำ เพื่อนำไปหารือกักเก็บหรือผู้ใช้น้ำชลประทาน ในการกำหนดข้อตกลงการส่งน้ำต่อไป

การระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัย กรมชลประทานจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ ณ โครงการประตูระบายน้ำท่านางงาม คอยตรวจสอบสภาพการใช้งานของประตูระบายน้ำให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ปัจจุบันโครงการชลประทานพิษณุโลกร่วมกับสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ควบคุมระดับการยกบานประตูระบายน้ำท่านางงามให้สอดคล้องกับสถานการณ์น้ำในแม่น้ำยม ทั้งนี้ การประเมินสถานการณ์ในแม่น้ำยมจะใช้ข้อมูลปริมาณน้ำท่า และข้อมูลรายงานสถานการณ์น้ำรายวันแม่น้ำยม ตั้งแต่ อำเภอสรีสัชชาลัย จนถึง อำเภอโพทะเล ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง มาประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ในปี 2568 สำนักงานชลประทานที่ 3 จะมีการติดตั้งการควบคุมการเปิดปิดบานประตูระบายน้ำ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานร่วมกับกรมประมง เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2567 ณ วัดแท่นนางงาม หมู่ที่ 10 ดำเนินการจัดทำประชาคมร่วมกับชุมชน โดยผู้เข้าร่วมประชาคมจำนวน 114 คน ในการกำหนดเขตพื้นที่รักษาสัตว์น้ำเหนือประตูระบายน้ำ 500 เมตร และท้ายประตูระบายน้ำ 300 เมตร และมีดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งเป็นพันธุ์ปลาที่พบในแม่น้ำยมลงในแม่น้ำยมบริเวณประตูระบายน้ำท่านางงาม โดยครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2567 ปล่อยปลาตะเพียนขาวขนาด 3-5 ซม. จำนวน 100,000 ตัว ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2567 ปล่อยปลาตะเพียนขาว ขนาด 3-5 ซม. จำนวน 500,000 ตัว อายุ 1-2 วัน จำนวน 5,000,000 ตัว และปลาสร้อยขนาด 5-7 ซม. จำนวน 13,000 ตัว ขนาด 3-5 ซม. จำนวน 2,000 ตัว โดยสำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลกร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพิษณุโลก พร้อมทั้งกรมชลประทานประสานงานกับสำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลกให้ดำเนินการควบคุมกิจกรรมประมง ในปี 2568 ภายใต้แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมง

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมชลประทาน มีการจัดเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ ณ โครงการประตูระบายน้ำท่านางงาม คอยตรวจสอบสภาพการใช้งานของประตูระบายน้ำให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และโครงการชลประทานพิษณุโลก ดำเนินการบริหารจัดการ เปิด-ปิด บานระบายให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนและปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม อีกทั้ง กรมชลประทานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน มีการจัดกิจกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งมีการคัดเลือกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ เพื่อจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชบำรุงดิน จำนวน 30 แปลง

การคมนาคมขนส่ง กรมชลประทานดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาเส้นทางที่ชำรุดจากการก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันราษฎรสามารถใช้เส้นทางในการสัญจรได้ปกติ เพื่อให้ราษฎรสามารถใช้ถนนได้สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น

การจัดการน้ำเสีย สิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย กรมชลประทานดำเนินการติดตั้งระบบบำบัดชนิด On-site Treatment สำหรับสำนักงาน เพื่อให้รองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาภายในโครงการและอาคารสำนักงานอยู่ตลอด พร้อมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำให้ถูกสุขลักษณะเสมอ และมีการจัดเตรียมภาชนะรองรับมูลฝอยในบริเวณโดยรอบพื้นที่อาคารสำนักงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ประจำโครงการจะรวบรวมขยะนำไปทิ้งบริเวณจุดทิ้งขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม

การจัดการลุ่มน้ำ กรมชลประทานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการแผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน โดยในปี 2567 มีการจัดกิจกรรมการวางแผนเพื่อจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ลักษณะและสมบัติของดิน และมีการจัดทำแปลงสาธิตการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ และดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในการส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่รับประโยชน์ เนื่องจากเป็นความต้องการของเกษตรกร และเป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ อีกทั้งยังเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลก และในส่วนของการบริหารจัดการน้ำ ปัจจุบันโครงการชลประทานพิษณุโลกร่วมกับสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ควบคุมระดับการยกบานประตูระบายน้ำท่าทางงามระบายลงสู่ท้ายน้ำ เพื่อรักษาสภาพลำนน้ำและระบบนิเวศ

4.1.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม โครงการชลประทานพิษณุโลก ดำเนินการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่อยู่เสมอ เพื่อติดตามและรับฟังความคิดเห็น และมีการจัดตั้งองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มพื้นฐานแล้ว ในปี 2567 อีกทั้ง ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพทำนา เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่ทำนาจำนวน 2 ครั้ง ทั้งนี้ ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ในปี 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้วางเป้าหมายในการส่งเสริม คือ การเตรียมความพร้อมในการเข้าระบบการผลิตข้าว GAP แบบกลุ่ม อันจะเป็นแนวทางในการเพิ่มมูลค่าของสินค้า

สุขภาพอนามัยและการบริการสาธารณสุข

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางชีวภาพ** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการแผนการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมี โดยในปี 2567 มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านการใช้สารเคมี และการตรวจระดับสารเคมีทางการเกษตรในเลือดของประชาชนในพื้นที่พื้นที่รับประโยชน์ รวมถึงมีการให้ความรู้การใช้สารเคมีทางการเกษตร พร้อมทั้งมีการจัดทำสื่อให้ความรู้ความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมี และหลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางชีวภาพ** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการภายใต้แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน HAS อีกทั้ง กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ มีการจัดทำสื่อสร้างความรู้ให้ประชาชน และกิจกรรมให้องค์ความรู้ เรื่องป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อในพื้นที่ 5 ตำบล อำเภอบางระกำ และเพื่อสำรวจการติดเชื้อโรคหนองพยาธิในคน สำรวจปลาน้ำจืด หอยน้ำจืด ซึ่งเป็นโฮสต์กึ่งกลางของโรคหนองพยาธิและสำรวจการติดเชื้อพยาธิในสัตว์รังโรค อีกทั้งจัดทำสื่อให้ความรู้ประชาชน ทดสอบความรู้เรื่องโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ ภายใต้แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลง มีดำเนินงานเป็นการสำรวจทางด้านกีฏวิทยา จำนวน 2 จุด เก็บข้อมูลและติดตามผู้ป่วยโรคติดต่อนำโดยแมลงสำรวจแมลงพาหะนำโรค เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลง

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสังคม** จากข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าทางงาม พบว่า มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า และใช้น้ำประปา จำนวน 2,034 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวนในด้านสาธารณสุขมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าทางงาม จำนวน 1 แห่ง คลินิกเอกชน 2 แห่ง ซึ่งพบว่ายังคงเพียงพอต่อประชาชนในพื้นที่

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางการเกษตรศาสตร์** กรมชลประทานจะประสานทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ในการเพิ่มหัวข้อการให้ความรู้เกี่ยวกับทำทางที่เหมาะสมสำหรับการทำนา ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ ในปี 2568

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสุขภาพจิต** กรมชลประทานจะดำเนินการประสานงานกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม ในการรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายเข้ามาหาผลประโยชน์ในพื้นที่ เนื่องจากการมีโครงการประตูปรับน้ำท่านางงาม พร้อมทั้งประสานทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ในการพิจารณาประเมินสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่รับประโยชน์ ในปี 2568

- **การศึกษาด้านสุขภาพอนามัยทั่ว ๆ ไปของประชาชน** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2567 มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาส้วมสาธารณะมาตรฐาน HAS รวมถึงเรื่องการจัดการสัตว์และแมลงนำโรคในชุมชน อีกทั้ง การจัดสรรงบประมาณให้แก่ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก ภายหลังการทราบผลการสำรวจทางด้านกัญญาวิทยา มีการแจ้งมาตรการควบคุมโรคให้แก่ ศตม/รพ.สต./อสม. หมั่นตรวจสอบลูกน้ำยุงในพื้นที่ทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ และภาชนะขังน้ำตามบ้านเรือน หากพบให้ปล่อยปลากินลูกน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติหรือใส่ทรายที่มีสารที่มีฟอส กำจัดลูกน้ำยุงในภาชนะที่ไม่สามารถฆ่าทำลายได้ และในปี 2568 จะมีการจัดอบรมและให้ความรู้ในเรื่องปัจจัยเสี่ยงและแนวทางป้องกันการจมน้ำของประชาชน และดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และดำเนินการร่วมกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อมีการจัดทำสื่อสร้างความรู้ให้ประชาชน และกิจกรรมให้องค์ความรู้ เรื่อง ป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ ในพื้นที่ 5 ตำบล อำเภอบางระกำ และแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลงในปี 2567 มีการดำเนินงานเป็นการสำรวจทางด้านกัญญาวิทยา เก็บข้อมูลและติดตามผู้ป่วยโรคติดต่อมาโดยแมลงสำรวจแมลงพาหะนำโรค และการเก็บข้อมูลผู้ป่วยโรคติดต่อมาโดยแมลง เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินกิจกรรมสำรวจยุงพาหะนำโรคเพื่อเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ประตูปรับน้ำท่านางงาม

- **การศึกษาด้านภาวะโภชนาการ** กรมชลประทานร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพิษณุโลก และสำนักงานประมงจังหวัดพิษณุโลก มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ณ โครงการประตูปรับน้ำท่านางงาม ปล่อยพันธุ์ปลาดุกพื้นขาว จำนวน 5,600,000 ตัว ปลาสวาย จำนวน 15,000 ตัว ณ บึงตะเคร็ง ปล่อยพันธุ์ปลาดุกพื้นขาว ขนาด 3 – 5 เซนติเมตร จำนวน 400,000 ตัว และ ณ บึงระมาณ ปลาดุกพื้นขาว ขนาด 3 – 5 เซนติเมตร จำนวน 250,000 ตัว ปล่อยกุ้งก้ามกราม ขนาด 1 – 1.5 เซนติเมตร จำนวน 200,000 ตัว อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ภายใต้อำเภอป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ ในการให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อที่มีน้ำ และอาหารเป็นสื่อ ซึ่งได้มีการประเมินความรู้ก่อน และหลังประชุม พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ร้อยละ 85.63

- **การศึกษาด้านการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2567 มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาส้วมสาธารณะมาตรฐาน HAS รวมถึงเรื่องการจัดการสัตว์และแมลงนำโรคในชุมชน อีกทั้ง การจัดสรรงบประมาณให้แก่ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก ภายหลังการทราบผลการสำรวจทางด้านกัญญาวิทยา มีการแจ้งมาตรการควบคุมโรคให้แก่ ศตม/รพ.สต./อสม. หมั่นตรวจสอบลูกน้ำยุงในพื้นที่ทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ และภาชนะขังน้ำตามบ้านเรือน หากพบให้ปล่อยปลากินลูกน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติหรือใส่ทรายที่มีสารที่มีฟอส กำจัดลูกน้ำยุงในภาชนะที่ไม่สามารถฆ่าทำลายได้ และในปี 2568 จะมีการจัดอบรมและให้ความรู้ในเรื่องปัจจัยเสี่ยงและแนวทางป้องกันการจมน้ำของประชาชน และดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และดำเนินการร่วมกับ

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อมีการจัดทำสื่อสร้างความรู้ให้ประชาชน และกิจกรรมให้องค์ความรู้ เรื่อง ป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ ในพื้นที่ 5 ตำบล อำเภอบางระกำ และแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลงในปี 2567 มีการดำเนินงานเป็นการสำรวจทางด้านกีฏวิทยา เก็บข้อมูลและติดตามผู้ป่วยโรคติดต่อมาโดยแมลงสำรวจแมลงพาหะนำโรค และการเก็บข้อมูลผู้ป่วยโรคติดต่อมาโดยแมลง เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินกิจกรรมสำรวจยุงพาหะนำโรคเพื่อเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ประจวบคิยบายนำท่านางงาม

- **การศึกษาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2567 มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมมาตรฐาน HAS อีกทั้ง กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เพื่อดำเนินการแผนงานเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ในปี 2567

- **การศึกษาด้านประชากรศาสตร์** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการภายใต้แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมมาตรฐาน HAS และจะดำเนินการประสานงานกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในการวางแผนด้านสาธารณสุขโรค เนื่องจากการมีโครงการประจวบคิยบายนำท่านางงาม อาจทำให้มีประชากรเข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่มากขึ้น

การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ กรมชลประทานดำเนินการ มีเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่โดยรอบบริเวณหัวงานให้มีความสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

4.2 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันโครงการประจวบคิยบายนำท่านางงาม จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระยะดำเนินการ ซึ่งดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.2.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ ในปี 2567 กรมชลประทาน ได้ดำเนินการติดตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาโครงการประจวบคิยบายนำท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พิกัด Lat 16.69827485 Long 100.1718663 เพื่อเพื่อติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และปริมาณการระเหยในบริเวณพื้นที่โครงการ และนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำของโครงการ พบว่า ปริมาณฝนสะสมรายวันสูงสุดเท่ากับ 69.2 มิลลิเมตร ในวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 มีจำนวนวันที่ฝนตก 76 วัน เดือนกันยายนมีปริมาณฝนสะสมมากที่สุดเท่ากับ 171.5 มิลลิเมตร เดือนเมษายนปริมาณฝนสะสมน้อยที่สุดเท่ากับ 7 มิลลิเมตร ปริมาณฝนสะสมตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2567 เท่ากับ 748.9 มิลลิเมตร

ทรัพยากรดิน กรมชลประทานจะดำเนินการจัดตั้งงบประมาณในปี 2569 ให้แก่กรมพัฒนาดำเนินการแผนติดตามตรวจสอบด้านทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ในการตรวจสอบคุณภาพดิน ศึกษาสมบัติดิน ด้านกายภาพ และเคมีของดินบางประการ รวมถึงประเมินระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ธรณีวิทยาและการเกิดแผ่นดินไหว กรมชลประทานดำเนินการติดตามการเกิดแผ่นดินไหวบริเวณประเทศไทย และพื้นที่ใกล้เคียงของกองเฝ้าระวังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งจากรายงานสรุปเหตุการณ์แผ่นดินไหวประจำเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง ธันวาคม 2567 พบว่า ไม่มีการเกิดแผ่นดินไหวในพื้นที่โครงการและบริเวณโดยรอบ

ตะกอน ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่างดำเนินการสำรวจปริมาณตะกอนแขวนลอยและรูปตัดขวางลำน้ำ จำนวน 2 สถานี คือ สถานี Y.50 (ด้านเหนือลำน้ำ) และสถานี Y.16 (ด้านท้ายน้ำ) พบว่าในปี 2567 เดือนเมษายน ไม่มีปริมาณตะกอนผ่านสถานี Y.50 และ Y.16 เนื่องจากไม่มีการไหลของน้ำในลำน้ำมีปริมาณตะกอนในลำน้ำสะสมเท่ากับ 54,302 ตัน และ 63,261 ตัน ตามลำดับ และมีปริมาณตะกอนในลำน้ำสะสมเท่ากับ 107,656 ตัน และ 95,364 ตัน ตามลำดับ อีกทั้ง ดำเนินการสำรวจข้อมูลรูปตัดลำน้ำเพื่อประกอบการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพริมตลิ่ง

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการบันทึกข้อมูลระดับน้ำและปริมาณน้ำท่า จำนวน 2 สถานี คือ สถานี Y.50 (ด้านเหนือลำน้ำ) และสถานี Y.16 (ด้านท้ายน้ำ)

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานดำเนินการภายใต้แผนติดตามตรวจสอบด้านคุณภาพน้ำผิวดินตั้งแต่ปี 2563 – 2575 โดยในปี 2567 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดินจำนวน 9 จุดเก็บตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง โดยดำเนินการเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 (ตัวแทนฤดูแล้ง) เดือนมกราคม 2567 พบว่า คุณภาพน้ำโดยรวมในแม่น้ำยม จากการประเมินโดยดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน Water Quality Index (WQI = 64) เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (อยู่ในเกณฑ์พอใช้) สำหรับคุณภาพน้ำบริเวณแก้มลิง 2 แห่ง SW 8 บึงระมาน WQI เท่ากับ 53 เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 (อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม) และ SW 9 บึงชี้แร้ง WQI เท่ากับ 70 เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (อยู่ในเกณฑ์พอใช้) และครั้งที่ 2 (ตัวแทนฤดูฝน) เดือนสิงหาคม พบว่า คุณภาพน้ำโดยรวมในแม่น้ำยม จากการประเมินโดยดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน Water Quality Index (WQI = 80) เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 (อยู่ในเกณฑ์ดี) สำหรับคุณภาพน้ำบริเวณแก้มลิง 2 แห่ง SW 8 บึงระมาน WQI เท่ากับ 55 และ SW 9 บึงชี้แร้ง WQI เท่ากับ 52 เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 (อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม) จึงดำเนินการติดตามประชาสัมพันธ์ผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบในรูปแบบอินโฟกราฟิก ณ โรงพยาบาลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านชุมแสงสงคราม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปลักแรด องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงสงคราม เทศบาลตำบลบึงระมาน และเทศบาลตำบลบางระกำเมืองใหม่

อุทกธรณีวิทยาน้ำใต้ดิน กรมชลประทานดำเนินการภายใต้แผนติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำใต้ดิน ติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดิน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำใต้ดิน จากการดำเนินโครงการฯ จำนวน 7 สถานี จากขอบเขตชลประทานในพื้นที่โครงการ ซึ่งในปี ดำเนินการวัดระดับน้ำในช่วงฤดูแล้งเดือนมีนาคม 2567 สามารถวัดระดับน้ำใต้ดินได้ทั้งหมด 4 สถานี พบว่า มีระดับอยู่ที่ 19.50-26.65 เมตร น้ำใต้ดินส่วนใหญ่มีทิศทางการไหลจากทิศเหนือและทิศตะวันออกไปสู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่โครงการฯ และระดับน้ำใต้ดินที่วัดในฤดูฝน เดือนกรกฎาคม 2567 สามารถวัดระดับน้ำใต้ดินได้ทั้งหมด 5 สถานี อยู่ที่ 10.60-21.87 เมตร น้ำใต้ดินส่วนใหญ่มีทิศทางการไหลจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่โครงการฯ ซึ่งระดับน้ำใต้ดินมีระดับน้ำที่เพิ่มสูงขึ้นและมีทิศทางการไหลของน้ำสอดคล้องกับทิศทางการไหลของน้ำในช่วงฤดูแล้ง

คุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทานดำเนินการภายใต้แผนติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำใต้ดิน ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินจำนวน 4 สถานี ซึ่งในปี 2567 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในช่วงฤดูแล้ง เดือนมีนาคม 2567 และในช่วงฤดูฝน เดือนกรกฎาคม 2567 พบว่า ดัชนีคุณภาพน้ำใต้ดินส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สามารถใช้ในการอุปโภคและบริโภคได้ ค่าการนำไฟฟ้าซึ่งบ่งบอกถึงความเค็มของน้ำในการชลประทานเพื่อใช้ในการเพาะปลูกอยู่ในเกณฑ์ที่ดีถึงดีเยี่ยมไม่จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันการสะสมความเค็มเป็นกรณีพิเศษ แต่ยังมีบางบริเวณที่มีดัชนีคุณภาพน้ำใต้ดินเกินเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย พิกัดโคลิฟอร์มแบคทีเรีย

ทั้งหมด มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานอนุโลมสูงสุดในทุกสถานี และสถานี TGW03 วัดคลองวัดไร่ มีค่าเหล็กมีค่าเกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุดทั้ง 2 จุด และยังมีค่าแมงกานีสและสารหนูที่มีค่าเกินเกณฑ์คุณภาพน้ำที่เหมาะสมเพื่อการบริโภค แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์อนุโลมสูงสุด และ TGW04 วัดสุนทรประดิษฐ์ ในช่วงฤดูฝนเหล็กมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานอนุโลมสูงสุด จึงดำเนินการติดประชาสัมพันธ์ผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบในรูปแบบอินโฟกราฟิก ณ โรงพยาบาลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านชุมแสงสงคราม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปลักแรด องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงสงคราม เทศบาลตำบลบึงระมาณ และเทศบาลตำบลบางระกำเมืองใหม่

4.2.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

ป่าไม้ กรมชลประทานจะดำเนินการศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์สถานภาพของระบบนิเวศป่าริมน้ำ และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โดยรอบโครงการและป่าริมน้ำในปี 2568

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานมีการดำเนินงานร่วมกับกรมประมงภายใต้แผนการติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง มีการเก็บตัวอย่างปลา แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์หน้าดิน และพรรณไม้น้ำ จำนวน 9 จุด ปีละ 2 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2564 โดยในปี 2567 ดำเนินการเก็บตัวอย่างครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม (ตัวแทนฤดูแล้ง) พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำรวมทั้งสิ้น 50 ชนิด มีค่ากำลังการผลิตทางการประมง หรือ Standing crop มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.13 กิโลกรัม/ไร่ ในส่วนของประสิทธิภาพอัตราการจับสัตว์น้ำของเครื่องมือประมง หรือ CPUE มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 108.75 กรัมต่อพื้นที่ข่าย 100 ตรม.ต่อคืน และครั้งที่ 2 เดือนกรกฎาคม (ตัวแทนฤดูฝน) พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำรวมทั้งสิ้น 47 ชนิด มีค่ากำลังการผลิตทางการประมงหรือ Standing crop มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.03 กิโลกรัมต่อไร่ ในส่วนของประสิทธิภาพอัตราการจับสัตว์น้ำของเครื่องมือประมง หรือ CPUE มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 146.66 กรัมต่อพื้นที่ข่าย 100 ตรม.ต่อคืน สำหรับผลการสำรวจแพลงก์ตอนพืช พบจำนวน 3 ดิวิชัน คือ Cyanophyta Chlorophyta และ Chromophyta คิดเป็นร้อยละ 24, 45 และ 31 ตามลำดับ แพลงก์ตอนสัตว์ พบจำนวน 2 ไฟลัม คือ Arthropoda และ Protozoa คิดเป็นร้อยละ 19, 81 ตามลำดับ การสำรวจสัตว์หน้าดิน พบทั้งสิ้น 3 Phylum ทั้งหมด 9 ชนิด ความหนาแน่น 246 ตัว/ตารางเมตร ชนิดที่พบมากที่สุด คือ หนอนแดง และพรรณไม้ ที่พบอยู่บริเวณริมฝั่งของแม่น้ำ ในแต่ละจุดสำรวจ จำนวน 10 ชนิด ยกเว้น จุดสำรวจบึงระมาณ และบึงตะเคิง พบเพียงบัวสาย อีกทั้ง กรมชลประทานดำเนินการติดตั้งทุ่นดักวัชพืชบริเวณพื้นที่ด้านเหนือน้ำของประตูระบายน้ำ หากพบว่ามีปริมาณมากจะดำเนินการนำไปกำจัดต่อไป รวมถึงมีการประสานกับทางศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพิษณุโลก ดำเนินการติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งานของทางผ่านปลา ซึ่งจะเริ่มดำเนินการภายในปีงบประมาณ 2568

4.2.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน โครงการชลประทานพิษณุโลก กรมชลประทาน ดำเนินการตามแผนการบริหารการใช้น้ำและองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในปี 2567 มีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐานแล้ว ซึ่งหากมีการส่งน้ำแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่จากโครงการชลประทานพิษณุโลก ลงพื้นที่ติดตามและรับทราบปัญหาอย่างต่อเนื่อง

เกษตรกรรมและปศุสัตว์ กรมชลประทานดำเนินการสำรวจลักษณะการเกษตรในพื้นที่รับประโยชน์พบว่า ในพื้นที่โครงการมีการเพาะปลูกข้าวเจ้าเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย และสวนผลไม้ไม้ยืนต้น ตามลำดับ ภายใต้แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม อีกทั้งในปี 2568 กรมชลประทานจะประสานข้อมูลกิจกรรมด้านปศุสัตว์ในพื้นที่โครงการ โดยการส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิทินการปลูกพืช โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต ซึ่งแปลงต้นแบบปี 2567 จะมี

การเก็บข้อมูลผลผลิต และต้นทุน ของเกษตรกรแต่ละแปลง จากการดำเนินงานของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ในปี 2567 พบว่า การใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 637 บาท/ไร่ การใช้สารเคมีเฉลี่ย 1,200 บาท/ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,080 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,553 บาท/ไร่ และรายได้เฉลี่ย 10,800 บาท/ไร่

การใช้น้ำ ในปี 2567 โครงการชลประทานพิษณุโลก มีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐานแล้ว ซึ่งหากมีการส่งน้ำแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่จากโครงการชลประทานพิษณุโลก ลงพื้นที่ติดตามและรับทราบปัญหาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารการใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก มีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐาน ในปี 2567 ซึ่งหากมีการส่งน้ำแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่จากโครงการชลประทานพิษณุโลก ลงพื้นที่ติดตามและรับทราบปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงแผนงานการส่งน้ำให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และชนิดพืชที่ปลูกต่อไป

การระบายน้ำและการบรรเทาน้ำท่วม กรมชลประทานติดตั้งสถานีตรวจวัดระดับน้ำ สถานี Y.50 (ด้านเหนือ) และสถานี Y.16 (ด้านท้ายน้ำ) เพื่อนำข้อมูลปริมาณฝน และปริมาณน้ำท่า มาใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำของโครงการ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานจะดำเนินการเฝ้าระวังจัดสรรงบประมาณในปี 2568 ให้แก่กรมประมง ติดตามตรวจสอบกิจกรรมการประมงของประชาชนในแม่น้ำยม และลำน้ำสาขา

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมชลประทานจะดำเนินการเฝ้าระวังจัดสรรงบประมาณในปี 2569 ซึ่งเป็นระยะดำเนินการปีที่ 3 ให้แก่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์ เพื่อเปรียบเทียบกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์ช่วงระยะก่อสร้าง ปี 2564

4.2.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม กรมชลประทานดำเนินการตามภายใต้แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยการสำรวจข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคม และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของโครงการ โดยจ้างมหาวิทยาลัยนเรศวรดำเนินการสำรวจ จากผลการสำรวจ พบว่า พื้นที่รับประโยชน์ จำนวนตัวอย่าง 390 ครัวเรือน ทำอาชีพการเกษตรในครัวเรือน ร้อยละ 69.14 การถือครองที่ดินทั้งหมด มีพื้นที่เฉลี่ย 37.37 ไร่/ครัวเรือน พืชเศรษฐกิจที่เพาะปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีและนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน รายได้สุทธิด้านการเกษตร 191,588 บาท/ครัวเรือน มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ ผลผลิตราคาตกต่ำ ปัจจัยการผลิตราคาสูง ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และปัญหาทางด้านสังคม ได้แก่ ปัญหาค่าครองชีพสูง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาหนี้สิน พื้นที่รับผลกระทบ จำนวนตัวอย่าง 20 ครัวเรือน ทำอาชีพการเกษตรในครัวเรือน ร้อยละ 39.19 การถือครองที่ดินทั้งหมด มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 36.50 ไร่/ครัวเรือน พืชเศรษฐกิจที่เพาะปลูก ข้าวเจ้านาปีและนาปรัง รายได้สุทธิด้านการเกษตร 179,581 บาท/ครัวเรือน กลุ่มผู้นำชุมชน มีความคิดเห็น ได้แก่ การขุดลอกคลองส่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ การส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตร การสร้างความร่วมมือ และการสื่อสารและความไว้วางใจ

สุขภาพอนามัยและการบริการสาธารณสุข

- **การศึกษาถึงคุณภาพทางเคมี** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการ สำรวจข้อมูลด้านการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปี 2567 และตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรในเลือดของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ระดับสารเคมีทางการเกษตรในเลือดของประชาชนในพื้นที่รับประโยชน์ สำหรับกิจกรรมและผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาระดับสารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่ สำรวจข้อมูลด้านการใช้สารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีจำนวนผู้ใช้สารเคมีทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 94.40 โดย

สารเคมีทางการเกษตรที่ใช้มากที่สุดคือ ยาฆ่าหญ้า ร้อยละ 82.60 รองลงมา คือ ยาฆ่าแมลง ร้อยละ 71.00 สารเร่งการเจริญเติบโต ร้อยละ 48.20 ยาฆ่าเชื้อรา ร้อยละ 41.60 และยาฆ่าหอยเชอรี่ ร้อยละ 25.40 ตามลำดับ และตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรในเลือดของประชาชน พบว่า ผลการตรวจอยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 76.40 อยู่ในระดับปลอดภัย ร้อยละ 15.80 สำหรับกลุ่มที่อยู่ในระดับที่มีความเสี่ยง พบร้อยละ 7.20 และอยู่ในระดับที่ไม่ปลอดภัย ร้อยละ 0.60 โดยตำบลที่พบว่าอยู่ในระดับที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัย มากที่สุดคือ ตำบลบางระกำ ร้อยละ 3.20

การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ ปัจจุบันเพิ่งก่อสร้างแล้วเสร็จ จึงยังไม่มีนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งนี้จะดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป